

Leto 1848 in Slovenci

V predmarčnem obdobju se je med Slovenci kljub neenakopravnemu položaju v avstrijskem cesarstvu krepila narodna zavest.

A. V učbeniku na strani 102 preberi besedilo o Janezu Bleiweissu in škofu Martinu Slomšku. Primerjaj njuno delovanje.

	Janez Bleiweiss	škof Martin Slomšek
Kakšne zasluge je imel za Slovence?		
Kakšen je bil njegov nazor: liberalen ali konservativen?		

B. Pesnik **France Prešeren** je vodil liberalno-demokratski tabor, ki je povezal svobodomiselne izobražence na Slovenskem.

1. Pojasni, kaj pomeni, da so bili člani tega tabora »svobodomiselni«.

2. Ali so kmetje podpirali njihove ideje? _____

C. Marčna revolucija se je z Dunaja razširila tudi v slovenske dežele. Najbolj burno so se v revoluciji odzvali kmetje.

»V noči 9. avgusta 1789. leta je francoska dežela use desetine, služnosti, dalke, tlake, jen use dajane, katire je kmet nositi mogel, gor vzdigninile [zbrala], jen na večne čase odvergla.... Jest prašam, koga bo naša gospoda zdej sturila? Ona zmirej misli na postavo [zakone] za odkup, pa de si jih bo sama naredila po svoji voli, jen prav, da more kmet svojo frajost od nje kupiti: to pa kmet ne bo storu, kaker purgar [meščan], ne. Zakaj de bi se le kmet mogu frajost kupovat, al je kaj slabi koker purgar, al pa ta učen mož, kir imajo usim glih pravico do frajost /.../.«
(iz kmečkega letaka, 1848, v: Zgodovinska čitanka 7, DZS, Ljubljana, 1988)

1. Kako je avtor letaka utemeljil pravico kmetov do zemljiške odveze brez odškodnine?

2. Ali so kmetje dosegli zemljiško odvezo brez odškodnine? _____